

Sygn. akt II Ca 62/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 lutego 2021 r.

Sąd Okręgowy w Kielcach – II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Okręgowego Rafał Adamczyk

po rozpoznaniu w dniu 8 lutego 2021 r. w Kielcach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa S. M.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego w Kielcach z dnia 18 listopada 2020 r., sygn. akt I C 1287/19

1. oddala apelację;

2. zasądza od (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz S. M. kwotę 900 (dziewięćset) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

ZARZĄDZENIE

(...)

(...)

(...)

(...)

(...)

Sygn. akt II Ca 62/21

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 18 listopada 2020 r., sygn. akt I C 1287/19, Sąd Rejonowy w Kielcach: (I) zasądził od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powoda S. M. kwotę 9901,60 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 26 lutego 2019 r. do dnia zapłaty; (II) oddalił powództwo w pozostałym zakresie; (III) zasądził od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powoda S. M. kwotę 1787,72 zł tytułem zwrotu kosztów procesu; (IV) nakazał pobrać na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Kielcach kwotę 1919,20 zł tytułem zwrotu wydatków tymczasowo poniesionych z urzędu, w ten sposób że: od powoda S. M. pobrać kwotę 593,05 zł, a od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. pobrać kwotę 1326,15 zł, przy czym na poczet tej kwoty zaliczyć kwotę 210,90 zł z zaliczki zaksięgowanej pod poz. szl. (...), uiszczonej przez pozwanego.

Strona pozwana wniosła apelację od powyższego wyroku. Zaskarżyła orzeczenie Sądu Rejonowego w części co do kwoty 6580,50 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 26 lutego 2019 r. Zarzuciła:

I naruszenie przepisów prawa procesowego, mające wpływ na rozstrzygnięcie, tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez nieprawidłową ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w postaci opinii biegłego i nagrania zgłoszenia szkody i uznanie, że poszkodowanemu przysługuje refundacja kosztów za najem pojazdu zastępczego za okres 59 dni (od powstania szkody 28 listopada 2017 r. do daty zarejestrowania nowego zakupionego przez powoda pojazdu - 25 stycznia 2018 r.) przy uwzględnieniu stawki 150 zł za dobę w sytuacji, gdy ani z nagrania zgłoszenia szkody dopuszczonego jako dowód, ani z opinii biegłego nie wynikało, jaka była przyczyna zgłoszenia szkody przez powoda niemal po trzech tygodniach od daty zdarzenia (a gdyby nie zwlekał ze zgłoszeniem, to zapewne zostałby poinformowany przez konsultantów pozwanego o zasadach najmu pojazdu zastępczego), konsultant pozwanego przekazał powodowi informację o stawkach akceptowanych przez (...) SA w przypadku zdecydowania się na najem pojazdu we własnym zakresie (czyli za segment C - 123 zł), a powód, mimo że miał wiedzę, że nie jest tak, że pozwany zrefunduje wszelkie koszty związane z najmem pojazdu zastępczego, nadal wynajmował auto po stawce 150 zł za dobę, przyczyniając się tym samym do zwiększenia rozmiarów szkody,

co w konsekwencji doprowadziło do naruszenia

II przepisów prawa materialnego, tj. art. 824¹ § 1 k.c. w zw. z art. 361 § 1 k.c. w zw. z art. 362 k.c. poprzez ich niezastosowanie i:

a) zasądzenie odszkodowania przewyższającego poniesioną szkodę;

b) pominięcie, że poszkodowany, decydując się na najem pojazdu zastępczego we własnym zakresie, bez poinformowania o tym ubezpieczyciela sprawcy przez trzy tygodnie od zdarzenia, a nadto ignorując informację przekazaną przez konsultanta (...) SA o wysokości stawek jakie akceptuje (...) SA za najem (że za segment C to stawka 123 zł) i że według takich stawek zwracane są koszty, jeśli zostanie przedłożona faktura za najem, nie uczynił nic, by koszty te obniżyć i nadal wynajmował auto po stawce 150 zł za dobę, czym przyczynił się do powiększenia rozmiarów szkody.

Podnosząc powyższe, strona pozwana wniosła o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa co do dalszej kwoty 6580,50 zł,
2. dostosowanie orzeczenia o kosztach procesu stosownie do ostatecznego wyniku sprawy,
3. zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania w drugiej instancji według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację, powód domagał się oddalenia apelacji i zasądzenia od pozwanego na rzecz powoda kosztów zastępstwa adwokackiego w postępowaniu odwoławczym według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Funkcją apelacji wniesionej w postępowaniu uproszczonym nie jest ponowne rozpoznanie sprawy, lecz wyłącznie kontrola wyroku wydanego przez Sąd pierwszej instancji. Sąd odwoławczy nie rozpoznaje zatem sprawy na nowo w granicach zaskarżenia i nie ocenia powództwa (roszczenia), a jedynie bada trafność (poprawność) zaskarżonego rozstrzygnięcia w ramach sformułowanych zarzutów (zob. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, OSNC 2008/6/55). Zarzuty te mogą być oparte na

naruszeniu prawa materialnego przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie oraz naruszeniu przepisów postępowania, jeżeli mogło ono mieć wpływ na wynik sprawy (art. 505⁹ § 1¹ k.p.c.).

Chybiony jest zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., zmierzający do podważenia ustalenia Sądu Rejonowego, iż w okolicznościach sprawy usprawiedliwiony był najem przez powoda samochodu zastępczego także w okresie od dnia kolizji, w której został uszkodzony samochód S. (...) (28 listopada 2017 r.) do dnia zgłoszenia szkody ubezpieczycielowi (21 grudnia 2017 r.). Skarżący pomija fakt, że w dniu 21 grudnia 2017 r. podczas telefonicznej rozmowy z konsultantem ubezpieczyciela, S. M. uzyskał informację, iż nie może „powoływać się na ubezpieczenie sprawcy”, gdyż drugi uczestnik kolizji nie przyjął jeszcze mandatu karnego, w związku z czym (...) SA nie udostępni uszkodzonymu samochodowi zastępczego (zapis rozmowy od 00:14:48 – k. 23). Również w dalszym postępowaniu likwidacyjnym strona pozwana konsekwentnie odmawiała przekazania takiego pojazdu, wskazując na wątpliwości co do przebiegu zdarzenia i na toczące się przed Sądem Rejonowym w (...) przeciwko obwinionemu G. M. postępowanie w sprawie II W 76/18 (pismo (...) SA z dnia 11 kwietnia 2018 r. – k. 129). Skoro przedstawiciel ubezpieczyciela w dniu 21 grudnia 2017 r. wprost oświadczył, że dopóki sprawstwo kolizji nie zostanie ustalone, uszkodzony musi ponosić z własnych środków koszty najmu samochodu, to wcześniejsze zgłoszenie szkody przez S. M. tym bardziej nie skutkowało by zaoferowaniem mu przez stronę pozwaną pojazdu zastępczego. Skarżący nie negował wniosków wynikających z opinii biegłego A. G., iż powstała szkoda miała charakter całkowity, zatem naprawa samochodu S. (...) była ekonomicznie nieuzasadniona, a powód mógł jedynie zagospodarować wrak – pozostałość auta i nabyć w to miejsce inny pojazd (k. 49). Tym samym, powód nie miał możliwości korzystania ze swojego pojazdu już od dnia szkody i normalne następstwo zniszczenia tego samochodu stanowiła konieczność wynajęcia auta zastępczego na czas likwidacji szkody. Trafne jest więc stanowisko Sądu pierwszej instancji, iż celowe są łączące się z tym wydatki, ponoszone przez S. M. przez 59 dni, tj. od dnia 28 listopada 2017 r. (data szkody) do dnia 25 stycznia 2018 r. (data zarejestrowania nowego, zakupionego przez powoda pojazdu).

Z niekwestionowanej przez strony opinii biegłego A. G. wynikało, że dobowa stawka za wynajęcie przez uszkodzonego pojazdu zastępczego, odpowiadającego klasie uszkodzonego pojazdu, wynosząca 150 zł netto (k. 128v), nie odbiegała od przeciętnych stawek stosowanych przez przedsiębiorców na rynku lokalnym (k. 52). Podczas rozmowy z powodem w dniu 21 grudnia 2017 r. konsultant ubezpieczyciela - choć nie zaproponował uszkodzonymu udostępnienia samochodu zastępczego przez podmiot współpracujący ze stroną pozwaną, poinformował S. M. „na wszelki wypadek”, iż (...) SA akceptuje stawkę za najem pojazdu klasy C do kwoty 123 zł brutto za dobę, nie precyzując jednak marki samochodu i postanowień umowy najmu (zapis rozmowy od 00:14:48 – k. 23). Wobec tego, Sąd Rejonowy prawidłowo przyjął, że przy ustalaniu odszkodowania należnego powodowi brak jest podstaw do obniżenia stawki za najem pojazdu, uiszczonej w ramach umowy zawartej przez S. M. i K. K. (k. 128v), do kwoty określonej przez stronę pozwaną. W sytuacji gdy (...) SA nie zaoferował powodowi pojazdu zastępczego z niższym czynszem najmu, S. M. nie miał obowiązku poszukiwania podmiotów, które świadczą najtańsze usługi tego rodzaju, skoro zawarł już wcześniej umowę najmu samochodu, ze stawką nieprzekraczającą średnich wartości rynkowych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 2002 r., I CKN 1466/99, OSNC 2003/5/64).

Ubezpieczyciel odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu mechanicznego ponosi odpowiedzialność w granicach odpowiedzialności cywilnej sprawcy szkody i w takim też zakresie jest określane i wypłacane odszkodowanie (art. 436 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 361 k.c., art. 822 § 1 k.c. i art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych - tekst jednolity Dz. U. z 2019 r. poz. 2214, ze zmianami). Wydatki na najem pojazdu zastępczego służą wyeliminowaniu negatywnych następstw majątkowych doznanych przez uszkodzonego w wyniku uszkodzenia (zniszczenia) pojazdu. Uszkodzony powinien dążyć przede wszystkim do uzyskania zastępczego środka komunikacji (o zbliżonych parametrach technicznych i jakościowych) w celu zaspokojenia swoich potrzeb, a nie do zwrotu samych wydatków poczynionych na najem. Specyfika kompensacji polega tu na tym, że obok ogólnych zasad ustalania odszkodowania (art. 361 – 363 k.c.), zostały wyznaczone dodatkowe granice indemnizacji. Celowość i ekonomiczność kosztów służących usunięciu ujemnych dla pokrzywdzonego skutków, jakie występują w rozważanej sytuacji stanowi samoistną, podstawową przesłankę warunkującą zakwalifikowanie poniesionych wydatków jako

szkodę, która nie ma abstrakcyjnego charakteru i wymaga skonkretyzowania w odniesieniu do realiów danej sprawy. Środki wydatkowane przez poszkodowanego na najem pojazdu zastępczego, przekraczające koszty zaproponowanego przez ubezpieczyciela skorzystania z takiego pojazdu są objęte odpowiedzialnością z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, o ile ich poniesienie było celowe i ekonomicznie uzasadnione. Nie można do nich zaliczyć wydatków niebędących koniecznymi do wyeliminowania negatywnego następstwa majątkowego w postaci utraty możliwości korzystania z uszkodzonego (zniszczonego) pojazdu, gdy skutek ten może być usunięty - bez uszczerbku dla godnych ochrony interesów poszkodowanego - w inny, mniej uciążliwy dla dłużnika sposób. Nie wszystkie wydatki pozostające w związku przyczynowym z wypadkiem komunikacyjnym mogą być kompensowane, istnieje bowiem obowiązek wierzyciela zapobiegania szkodzie i zmniejszania jej rozmiarów (art. 354 § 2 k.c., art. 362 k.c. i art. 826 § 1 k.c.). Jeżeli zatem ubezpieczyciel oferuje poszkodowanemu - we współpracy z przedsiębiorcą trudniącym się wynajmem pojazdów - skorzystanie z samochodu zastępczego równorzędnego pod istotnymi względami pojazdowi uszkodzonemu albo zniszczonemu (zwłaszcza co do klasy i stanu auta), zapewniając pełne pokrycie kosztów jego udostępnienia, a mimo to poszkodowany decyduje się na poniesienie wyższych kosztów najmu innego pojazdu, wydatki te - w zakresie nadwyżki - będą podlegały indemnizacji wyłącznie wtedy, gdy poszkodowany wykaże szczególne racje, przemawiające za uznaniem ich za „celowe i ekonomicznie uzasadnione”. W ramach adekwatnego związku przyczynowego, o którym mowa w art. 361 § 1 k.c. leżą tylko takie wydatki łączące się ze szkodą, które poszkodowany był zmuszony ponieść, zatem koszty dobrowolnie wygenerowane przez poszkodowanego nie podlegają indemnizacji. Oferowanie przez ubezpieczycieli (we współpracy z innymi przedsiębiorcami) pojazdów zastępczych jest - z uwagi na skalę zjawiska i wynikającą stąd efektywność kosztową - rozwiązaniem korzystnym dla ogółu ubezpieczonych, gdyż ogranicza wydatki na ochronę ubezpieczeniową i tym samym wysokość składek (zob. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2017 r., III CZP 20/17, OSNC 2018/6/56). W niniejszej sprawie strona pozwana, powołując się na wątpliwości co do sprawcy szkody, nie przedstawiła powodowi propozycji najmu pojazdu od przedsiębiorcy współpracującego z ubezpieczycielem (asystora). Skarżący nie wskazywał przy tym na niemożność wyjaśnienia okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności za szkodę, pomimo działań podejmowanych ze szczególną starannością. W tym stanie rzeczy, koszty przekraczające kwotę określoną przez wnoszącego apelację, a jednocześnie nieodbiegające od stawek rynkowych, nie mogły być uznane za niecelowe i ekonomicznie nieuzasadnione. Powód nie przyczynił się więc do powiększenia rozmiarów szkody, a odszkodowanie zasądzone przez Sąd Rejonowy nie narusza przepisów art. 824¹ § 1 k.c. w zw. z art. 361 § 1 k.c. i art. 362 k.c.

Z powyższych przyczyn Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako bezzasadną.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. Strona pozwana jako przegrywająca sprawę w drugiej instancji powinna zwrócić powodowi poniesione przez niego koszty postępowania apelacyjnego, obejmujące wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 900 zł – zgodnie z § 10 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. poz. 1800, ze zmianami).

ZARZĄDZENIE

(...)

(...)

(...)